

GAZİANTEP UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Journal homepage: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/jss>

Araştırma Makalesi • Research Article

DOI: 10.21547/jss.1882859

Sürdürülebilirlik Raporlaması, Yeşil Yıkama ve Bağımsız Denetim: Bibliyometrik Bir İnceleme*

Sustainability Reporting, Greenwashing and Independent Auditing: A Bibliometric Review

Nihat ÇELİK^a Şükriye Gül REİS^{b**}

^a Yüksek Lisans Öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muhasebe ve Finans Tezli Yüksek Lisans Programı, Gaziantep / TÜRKİYE
ORCID: 0009-0003-5115-1992

^b Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Gaziantep / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0001-7654-4256

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 6 Şubat 2026

Kabul tarihi: 8 Nisan 2026

Anahtar Kelimeler:

Sürdürülebilirlik Raporlaması,

Yeşil Yıkama,

Bağımsız Denetim.

ÖZ

Çalışmanın amacı, sürdürülebilirlik raporlaması, yeşil yıkama ve bağımsız denetim arasındaki ilişkiyi incelemek ve bu ilişkiyi kuramsal bir çerçevede ele alarak bağımsız denetimin sürdürülebilirlik raporlamasının güvenilirliği üzerindeki rolünü ortaya koymaktır. Bu bağlamda yeşil yıkama davranışı meşruiyet teorisi, sinyal teorisi ve vekâlet teorisi çerçevesinde ele alınmıştır. Yeşil yıkamanın sürdürülebilirlik raporlaması ve bağımsız denetim ile olan ilişkisi literatür temelli olarak değerlendirilmiştir. Şirketler sürdürülebilirlik faaliyetlerini raporlarken şeffaflık ve hesap verebilirlik gibi uluslararası raporlama ilkelerine bağlı kalmalıdır. Yeşil yıkama davranışı yatırımcıların, şirketlerin ve devletlerin kısa vadede yanıltılması; orta ve uzun vadede küresel sürdürülebilirlik çalışmalarının güvenilirliğine zarar verir. Problemin iyi yönetilmesi için denetim mekanizmalarına da önemli görevler düşmektedir. Bağımsız denetim, yeşil yıkamayla mücadelede tamamlayıcı bir unsur değil, sürdürülebilir finans ve kurumsal raporlamanın güvenilirliği açısından yapısal bir caydırıcı mekanizma olarak öne çıkmaktadır. Yaratılan bu sorunsal akademik olarak ele alan çalışmaları incelemek ve literatürdeki boşlukları ortaya koymak, sürdürülebilirlik uygulamalarının sağlıklı bir şekilde yürütülmesine katkı sağlayacaktır. Bu amaçla 2005-2026 yılları arasında yapılmış Web of Science veri tabanında yer alan ve yeşil yıkama, sürdürülebilirlik raporlaması ile bağımsız denetim arasındaki ilişkiyi ele alan 104 akademik çalışma analiz edilmiştir. Bibliyometrik analiz kapsamında yayınların yıllara göre dağılımı, anahtar kelime ağları, atıf yapıları ve öne çıkan araştırma temaları değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular akademik literatürün özellikle 2015 sonrası dönemde hızla büyüdüğünü göstermektedir.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: February 6, 2026

Accepted: April 8, 2026

Keywords:

Sustainability Reporting,

Greenwashing,

Independent Auditing.

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the relationship between sustainability reporting, greenwashing, and independent auditing, and to highlight the role of independent auditing in the reliability of sustainability reporting by addressing this relationship within a theoretical framework. In this context, greenwashing behavior has been addressed within the framework of legitimacy theory, signaling theory, and agency theory. The relationship between greenwashing, sustainability reporting, and independent auditing has been reviewed based on the literature. Companies must follow international reporting principles such as transparency and accountability when reporting their sustainability activities. Greenwashing behaviour misleads investors, companies, and governments in the short term; in the medium and long term, it damages the reputation of global sustainability efforts. Effective monitoring mechanisms also play a crucial role in managing the issue effectively. Independent auditing is not merely a complementary element in combating greenwashing but emerges as a structural deterrent mechanism crucial for ensuring the reliability of sustainable finance and corporate reporting. Examining studies that address this problem academically and identifying gaps in the literature will contribute to the sound implementation of sustainability practices. To this end, 104 academic studies published between 2005 and 2026 in the Web of Science database that address the relationship between greenwashing, sustainability reporting, and independent auditing were analyzed. Within the scope of bibliometric analysis, the distribution of publications by year, keyword networks, citation structures, and prominent research themes were evaluated. The findings reveal that the academic literature has grown rapidly, particularly since 2015.

* Bu çalışma Doç. Dr. Şükriye Gül REİS danışmanlığında Nihat ÇELİK tarafından hazırlanmakta olan "Sürdürülebilirlik Raporlaması, Yeşil Yıkama ve Bağımsız Denetimin Bibliyometrik Analizle İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir (Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye, 2026).

** Sorumlu yazar/Corresponding author.

e-posta: sgulreis@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

Sustainability has gained attention in recent years not only in terms of financial performance, corporate reputation, risk management, and credibility in capital markets, but also in terms of auditing financial reporting and the accuracy of such reporting. Environmental, social, and governance (ESG) reporting has become a fundamental corporate reporting tool for businesses to communicate their non-financial performance to stakeholders. Investors, credit institutions, and regulatory authorities, in particular, are increasingly taking ESG information into account in their decision-making processes. However, the fact that ESG reporting is largely voluntary has also given rise to serious debates about the accuracy, comparability, and reliability of the information reported. At the heart of these debates is the phenomenon of greenwashing, which refers to companies resorting to misleading, incomplete, or selective disclosures to portray their sustainability performance in a more positive light than it actually is. Greenwashing is not merely an ethical communication issue; it has become a multidimensional factor with structural consequences for reporting quality, investor confidence, and market efficiency.

The current academic literature shows that despite the quantitative increase in ESG reporting, there are significant shortcomings in terms of content quality and verifiability. The diversity of reporting frameworks, the limited nature of binding regulations, and the inadequacy of oversight mechanisms pave the way for ESG reports to become symbolic compliance documents over time. This situation leads to greenwashing becoming a systematic and structural risk and weakens stakeholders' perception of the reliability of disclosed sustainability information. In particular, investors' increasing use of ESG information in investment, valuation, and portfolio allocation decisions has transformed greenwashing from merely an ethical issue into a critical problem area in terms of reporting quality and efficient capital allocation. Despite this, the literature shows a relative scarcity of studies that address the relationship between greenwashing and independent auditing from a comprehensive, systematic, and interdisciplinary perspective. This situation prevents the role of auditing in combating greenwashing from being sufficiently clarified.

The main purpose of this study is to examine the relationship between greenwashing, ESG reporting, and independent auditing within a theoretical and bibliometric framework and to reveal the role of independent auditing in the reliability of ESG reporting. The study aims to discuss why auditing mechanisms should be considered a structural and deterrent governance mechanism rather than merely a complementary element in combating greenwashing. Additionally, the study attempts to provide a conceptual and methodological foundation for future empirical research by revealing research trends, thematic concentrations, and knowledge gaps in the literature.

The study is significant in that it addresses the risk of greenwashing, which threatens the reliability of ESG reports, from an auditing perspective, in the context of increasing regulatory interest and investor demand for sustainability reporting. By systematically revealing the role of independent auditing in ESG reporting, this study bridges the literature on sustainable accounting, financial reporting, and auditing. Furthermore, by revealing the structural characteristics, level of development, and areas of academic concentration of the literature through bibliometric analysis, it presents findings that serve as a guide for policymakers, regulatory bodies, and practitioners.

The study was conducted using a qualitative research approach and bibliometric analysis methods. The dataset for the study consists of 104 academic studies from the period 2005–2026, available in the Web of Science database, which address the relationship between greenwashing, ESG reporting, and independent auditing. Within the scope of bibliometric analysis, the distribution of publications by year, keyword co-occurrence networks, citation structures, thematic evolution, and prominent research themes were examined. Furthermore, international standards for sustainability reporting and regulatory frameworks for independent auditing were included in the evaluation to provide contextual support for the analysis process. This method enabled a systematic and comprehensive analysis of the literature's development process and conceptual orientations.

The findings indicate that the academic literature on greenwashing, ESG reporting, and financial reporting has grown rapidly, particularly since 2015, and constitutes a current, developing field of research. The findings reveal that voluntary and unregulated ESG reporting increases the risk of greenwashing; conversely, standards-based reporting practices and robust independent auditing mechanisms significantly enhance the accuracy, comparability, and reliability of reported information. The literature provides strong evidence that financial reporting quality weakens as the level of greenwashing increases, while high audit quality limits this negative effect. These findings show that independent auditing is not merely a complementary tool in combating greenwashing, but rather a structural and deterrent governance mechanism. In conclusion, the study reveals that enhancing the reliability of sustainability reporting is only possible by not only improving reporting standards but also expanding the scope of independent auditing, increasing auditor competence, and institutionalizing assurance mechanisms. This comprehensive approach will contribute to restoring stakeholder confidence by improving the quality of both ESG reporting and financial reporting.

Giriş

Bu çalışma, yeşil yıkama olgusunu çevresel-sosyal-yönetişim (ÇSY) raporlaması ve bağımsız denetim bağlamında ele alarak, söz konusu kavramlar arasındaki ilişkinin akademik literatürde nasıl ele alındığını sistematik biçimde incelemeyi amaçlamaktadır. Sürdürülebilirliğin kurumsal raporlamada giderek merkezi bir konuma yerleşmesi, işletmelerin çevresel ve sosyal performanslarına ilişkin beyanlarının güvenilirliğini kritik hâle getirmiştir. Ancak ÇSY raporlamasının büyük ölçüde gönüllülük esasına dayanması ve denetim mekanizmalarının sınırlı olması, yeşil yıkama riskini artırmaktadır. Bu yapısal problemler göz önünde bulundurulduğunda yapılan çalışmalar denetimsiz ve gönüllülük esasına dayalı ÇSY raporlamasının yeşil yıkama riskini artırdığını; buna karşılık standartlara dayalı raporlama uygulamaları ile güçlü bağımsız denetim mekanizmalarının raporlanan bilgilerin doğruluğunu, karşılaştırılabilirliğini ve güvenilirliğini önemli ölçüde güçlendireceğini göstermektedir.

ÇSY raporlaması, işletmelerin çevresel etkiler, sosyal sorumluluklar ve yönetim uygulamalarına ilişkin bilgileri paydaşlara sunarak kurumsal şeffaflığı ve hesap verebilirliği artırmayı amaçlamaktadır. Ancak raporlama çerçevelerinin çeşitliliği, gönüllülük esasının yaygınlığı ve bağlayıcı standartların sınırlı olması, açıklanan bilgilerin karşılaştırılabilirliğini ve güvenilirliğini önemli ölçüde kısıtlamaktadır. Bu bağlamda, ÇSY raporlarında belirsiz kavram kullanımının ve kanıta dayanmayan sürdürülebilirlik iddialarının yaygınlaşması, yeşil yıkamayı sistematik ve yaygın bir risk unsuru hâline getirmektedir (Basyouni, A. 2025, s. 11).

Söz konusu yapısal sorunlar, ÇSY raporlamasının içeriksel bütünlüğünü zayıflatarak raporların giderek biçimsel uyum belgelerine dönüşmesine yol açmaktadır. Özellikle yatırımcıların ÇSY bilgilerini yatırım ve portföy kararlarında daha yoğun biçimde kullanmaya başlamasıyla birlikte, yeşil yıkama yalnızca etik bir sorun olmaktan çıkmış; piyasa etkinliğini bozan ve bilgi asimetrisini derinleştiren yapısal bir problem olarak ele alınmaya başlanmıştır. Nitekim sürdürülebilir finans literatürü, yeşil yıkamanın sermayenin etkin tahsisini engellediğini ve yatırımcı güvenini zayıflattığını ortaya koymaktadır (Efthalitsidou vd., 2025, s. 148).

Bu noktada bağımsız denetim, ÇSY raporlaması ile yeşil yıkama arasındaki ilişkinin dengelenmesinde kritik bir yönetim mekanizması olarak öne çıkmaktadır. Sürdürülebilirlik raporlarının bağımsız denetim veya güvence süreçlerine tabi tutulması, raporlanan bilgilerin doğruluğunu, tutarlılığını ve gerçeğe uygunluğunu değerlendirme imkânı sunarak çevresel ve sosyal beyanların yalnızca sembolik düzeyde kalmasını sınırlandırmaktadır. Denetim mekanizması, işletmelerin sürdürülebilirlik performanslarını seçici biçimde sunma ve olumlu göstergeleri abartma eğilimini azaltarak yeşil yıkama riskini sınırlayan yapısal bir kontrol işlevi görmektedir. Bu süreç, raporlama faaliyetlerinde hesap verebilirliği artırmakta ve özellikle yatırımcıların açıklanan ÇSY bilgilerinin güvenilirliğine ilişkin algılarını güçlendirmektedir. ÇSY raporlarında yeşil yıkama düzeyi arttıkça finansal raporlama kalitesinin anlamlı biçimde zayıfladığını ortaya koymaktadır. Aynı çalışmada, yüksek denetim kalitesinin bu olumsuz etkiyi sınırlandırdığı ve özellikle büyük denetim firmaları tarafından denetlenen işletmelerde manipülatif raporlama eğiliminin daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, bağımsız denetimin yeşil yıkamaya karşı tamamlayıcı bir araçtan ziyade, yapısal ve caydırıcı bir yönetim mekanizması olduğunu göstermektedir (Zhang vd., 2025, s. 19).

Bu bağlamda çalışma, bağımsız denetimin ÇSY raporlamasının güvenilirliği üzerindeki yapısal rolünü ortaya koymayı ve literatürdeki araştırma eğilimlerini görünür kılmayı hedeflemektedir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek bibliyometrik analiz yöntemiyle yürütülmüştür. Bibliyometrik analiz, belirli bir araştırma alanındaki akademik yayınların nicel özelliklerini inceleyerek literatürün gelişim sürecini, tematik yönelimlerini ve

bilgi boşluklarını ortaya koymaya olanak tanımaktadır. Bu yöntem sayesinde yeşil yıkama kavramının hangi disiplinler çerçevesinde ele alındığı, sürdürülebilirlik raporlaması ve bağımsız denetim bağlamında hangi temaların öne çıktığı ve araştırmaların zaman içerisindeki evrimi sistematik biçimde analiz edilmiştir. Analiz kapsamında yayınların yıllara göre dağılımı, anahtar kelime ağları, atıf yapıları ve öne çıkan araştırma temaları değerlendirilmiştir. Çalışmanın veri seti, Web of Science veri tabanında yer alan ve yeşil yıkama, sürdürülebilirlik raporlaması ile bağımsız denetim arasındaki ilişkiyi konu edinen 104 akademik çalışmadan oluşmaktadır. İncelemeye dâhil edilen çalışmalar, uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan güncel makalelerden seçilmiş; ayrıca sürdürülebilirlik raporlamasına ilişkin uluslararası standartlar ve bağımsız denetime yönelik düzenleyici çerçeveler analiz sürecine destekleyici unsurlar olarak dâhil edilmiştir. Bu doğrultuda literatür taraması, özellikle yeşil yıkama, ÇSY raporlaması ve denetim kalitesi ekseninde yoğunlaştırılmıştır.

Çalışmanın amacı, yeşil yıkama, ÇSY raporlama ve bağımsız denetim arasındaki ilişkiyi teorik bir çerçeve içinde ele almak; bağımsız denetimin ÇSY raporlamasının bütünlüğü ve güvenilirliği üzerindeki rolünü ortaya koymaktır. Çalışma, özellikle denetim mekanizmalarının yeşil yıkamayla mücadelede neden yapısal bir unsur olarak değerlendirilmesi gerektiğini tartışmaktadır. Bibliyometrik analizden elde edilen bulgular alanın güçlenmesi için önem arz etmektedir.

Teorik Çerçeve

Son yıllarda çevresel bozulma, iklim krizi, sosyal eşitsizlikler ve kurumsal yönetim sorunları, işletmelerin yalnızca finansal performanslarına odaklanmalarının yeterli olmadığını ortaya koymuştur. Bu gelişmeler doğrultusunda çevresel, sosyal ve yönetim (ÇSY) raporlaması, işletmelerin finansal olmayan performanslarını paydaşlara şeffaf biçimde aktarmalarını amaçlayan tamamlayıcı bir raporlama aracı hâline gelmiştir. Ancak ÇSY raporlamasının yaygınlaşması, raporlanan bilgilerin doğruluğu ve güvenilirliği konusunda yeni tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Bu tartışmaların merkezinde yeşil yıkama (greenwashing) sorunu bulunmaktadır. Yeşil yıkama literatürde, yeşil aklama (Delmas ve Burbano, 2011, s. 67; Lyon ve Montgomery, 2015, s. 226), yeşil boyama - sürdürülebilirlik aldatmacası (Cho vd., 2015, s. 1223; Walker ve Wan, 2012, s. 229), etik vitrinleme - etik meşrulaştırma - kurumsal vitrinleme (Suchman, 1995, s. 574-576; Hahn ve Lülf, 2014, s. 406), sürdürülebilirlik manipülasyonu - seçici açıklama (Marquis vd., 2016, s. 489; Michelon vd., 2015, s. 63) gibi, farklı kavramlarla ifade edilmektedir.

Yeşil yıkama, çevresel sorumluluğun bir etik yükümlülük olmaktan çıkarılarak, işletmelerin meşruiyetini ve kârlılığını artırmaya hizmet eden aldatıcı bir iletişim pratiğine dönüştürülmesidir (Westerveld, 1986; Kohut, 2025, s. 41). Ayrıca işletmelerin veya kurumların çevresel ve sosyal sorumluluk performanslarını gerçekte olduğundan daha olumlu göstermek amacıyla; sınırlı, yüzeysel ya da sembolik çevresel uygulamaları stratejik iletişim, pazarlama ve raporlama araçları yoluyla abartılı biçimde sunmaları sürecini ifade etmektedir (Delmas ve Burbano, 2011, s. 66). Bu problem, finansal ve finansal olmayan raporlamada işletmelerin çevresel iddialarını abartması veya yanlış yansıtmasıyla ortaya çıkar. Bu, yatırımcıları yanıltmakta, paydaş güvenini zedelemekte ve sermaye piyasalarının etkinliğini tehdit etmektedir (Boiral vd., 2025, s. 9). Dolayısıyla yeşil yıkama, sürdürülebilirlik söyleminin güvenilirliğini tehdit eden, kurumsal şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri açısından ele alınması gereken kritik bir yönetim problemi olarak değerlendirilmektedir.

Kurumsal açıdan yeşil yıkama, başta meşruiyet teorisi, sinyal teorisi ve vekâlet teorisi çerçevesinde açıklanmaktadır. Meşruiyet teorisi, işletmelerin toplumsal beklentilerle uyumlu görünme isteğinin sembolik raporlama davranışlarını teşvik edebileceğini ileri sürmektedir

(Suchman, 1995, s. 573). Bu bağlamda ÇSY raporları, gerçek sürdürülebilirlik performansını yansıtmaktan ziyade kurumsal meşruiyeti korumaya yönelik bir araç hâline gelebilmektedir (Deegan, 2002, s. 286). Sinyal teorisi ise ÇSY açıklamalarının yatırımcılara ve diğer paydaşlara olumlu sinyaller göndermek amacıyla kullanıldığını; ancak bu sinyallerin her zaman doğrulanabilir performans göstergelerine dayanmadığını vurgulamaktadır (Spence, 1973, s. 358). Vekâlet teorisi perspektifinden bakıldığında ise yöneticilerin bilgi asimetrisinden yararlanarak sürdürülebilirlik performansını olduğundan daha olumlu yansıtma eğiliminde olabilecekleri ifade edilmektedir (Jensen ve Meckling, 1976, s. 310). Bu üç kuramsal yaklaşım birlikte değerlendirildiğinde, yeşil yıkamanın bireysel hatalardan ziyade yapısal teşvikler ve kurumsal boşluklar sonucunda ortaya çıktığı görülmektedir.

Literatür İncelemesi

Sürdürülebilirlik, günümüzde işletmelerin yalnızca etik ve toplumsal sorumluluk alanına değil, aynı zamanda uzun vadeli değer yaratımı, risk yönetimi ve piyasa güvenilirliği boyutlarına da doğrudan etki eden stratejik bir kavram hâline gelmiştir. Bu çerçevede çevresel, sosyal ve yönetim (ÇSY) raporlaması, işletmelerin finansal olmayan performanslarını paydaşlara aktarmasında temel bir araç olarak konumlanmaktadır. Ancak literatürde, ÇSY raporlamasının yaygınlaşmasına karşın raporlanan bilgilerin güvenilirliği, karşılaştırılabilirliği ve doğrulanabilirliği konusunda önemli sorunların devam ettiği vurgulanmaktadır (Basyouni, A. 2025, s. 8; Sneideriene ve Legenzova, 2026, s. 529).

Bu sorunların merkezinde yer alan kavramlardan biri yeşil yıkama. Yeşil yıkama, işletmelerin çevresel, sosyal ve yönetim performanslarını gerçekte olduğundan daha olumlu göstermek amacıyla yanıltıcı, eksik veya seçici açıklamalara başvurulması şeklinde tanımlanmaktadır Feghali vd. (2025) 1995-2024 dönemini kapsayan sistematik literatür incelemelerinde yeşil yıkamanın yalnızca pazarlama temelli bir uygulama olmaktan çıkarak, kurumsal meşruiyet, sinyal verme ve yönetim stratejileriyle iç içe geçmiş çok boyutlu bir olgu hâline geldiğini ortaya koymaktadır. Benzer biçimde Sneideriene ve Legenzova (2025) gönüllü raporlama uygulamaları, standart eksikliği ve yetersiz denetim mekanizmalarının ÇSY beyanlarının doğrulanabilirliğini zayıflatarak yeşil yıkamayı yapısal bir risk hâline getirdiğini vurgulamaktadır.

Literatürde ÇSY raporlaması ile yeşil yıkama arasındaki ilişki, özellikle raporlama kalitesi ve içeriksel derinlik bağlamında ele alınmaktadır. Ruggeri vd. (2025) küresel ölçekte en yüksek gelire sahip şirketlerin sürdürülebilirlik raporlarını inceledikleri çalışmalarında, şirketlerin büyük çoğunluğunun yaşam döngüsü değerlendirmesi (LCA) gibi bilimsel araçları kullanmadığını ve bunun raporların güvenilirliğini zayıflatarak yeşil yıkama riskini artırdığını tespit etmiştir. Efthalitsidou vd. (2025) ise kamu ve kamu destekli finansal kurumlar üzerine yaptıkları ampirik analizde, ölçülebilir göstergelerden yoksun ve belirsiz ifadeler içeren ÇSY açıklamalarının sürdürülebilirlik performansı ile raporlama arasında kopukluk yarattığını ve sembolik uyumu teşvik ettiğini ortaya koymaktadır.

Yeşil yıkamanın etkileri yalnızca sürdürülebilirlik raporlarıyla sınırlı kalmamakta; finansal raporlama kalitesi üzerinde de belirleyici sonuçlar doğurmaktadır. Zhang vd. (2025) Çin A-hisse senedi piyasası üzerine gerçekleştirdikleri ampirik analizlerde, ÇSY raporlarında yüksek düzeyde yeşil yıkama sergileyen firmaların finansal raporlamada da daha düşük kaliteye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular, finansal ve finansal olmayan raporlama arasındaki tutarlılığın, kurumsal şeffaflık ve paydaş güveni açısından kritik bir değerlendirme ölçütü olduğunu göstermektedir. Yazıcı (2024), bağımsız denetimin yalnızca finansal tabloların doğruluğunu teyit eden teknik bir süreç değil; aynı zamanda şeffaflık, hesap verebilirlik ve sürdürülebilir ekonomik yapıların tesisinde kritik bir rol üstlendiğini vurgulamaktadır.

Bununla birlikte literatürde, mevcut ÇSY denetim uygulamalarının yeşil yıkamayla mücadelede yeterince etkin olmadığına da dikkat çekilmektedir. Basyouni (2025) çalışmalarında, denetçilerin ÇSY güvence süreçlerinde standart tutarsızlıkları, çevresel ve sosyal göstergelerin ölçümündeki teknik sınırlılıklar ve denetimin çoğu ülkede zorunlu olmaması gibi yapısal sorunlarla karşılaştıklarını belirtmektedir, Avrupa Birliği bağlamında, sürdürülebilir finans düzenlemelerine rağmen uygulama ve yaptırım farklılıklarının yeşil yıkamanın devam etmesine zemin hazırladığını ifade etmektedir.

Purnamasari ve Umiyati (2024) göre iç denetim kalitesinin ve dijital teknolojilerin, yeşil yıkamanın finansal performans üzerindeki olumsuz etkilerini sınırlandırabildiğini ortaya koymaktadır. Yüksel (2024) çalışmalarında ise yapay zekâ ve veri analitiği uygulamalarının, sürdürülebilirlik verilerinin doğruluğunu ve güvenilirliğini artırarak denetim süreçlerini güçlendirebileceğini belirtmektedir.

Sonuç olarak literatür, yeşil yıkama, ÇSY raporlama ve bağımsız denetim arasındaki ilişkinin yapısal ve bütünlük bir nitelik taşıdığını ortaya koymaktadır. Gönüllülük esasına dayalı ve denetimden yoksun ÇSY raporlaması, sembolik uyumu ve yeşil yıkama riskini artırırken; standartlara dayalı raporlama, bağımsız denetim ve güçlü yönetim mekanizmaları, sürdürülebilirlik beyanlarının güvenilirliğini güçlendirmektedir

Metodoloji

Bu çalışma, bibliyometrik analiz yöntemi kullanarak yeşil yıkama, sürdürülebilirlik raporlaması ve denetim alanındaki kalıpları incelemektedir. Önemli temaları ve yeni araştırma yönelimlerini belirlemek için, Web of Science (WoS) veri tabanındaki akademik yayınlar kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Bilimsel yeterlilik bakımından Web of Science veritabanı seçilmiştir.

Bibliyometrik analiz ana teknikler ve zenginleştirme teknikleri olmak üzere iki farklı yöntemle gerçekleştirilebilir. Bu çalışmada, çalışmanın amacı ile tutarlı olduğu için performans analizi ve bilim haritalamadan oluşan ana teknikler kullanılmıştır. Performans analizi, yayın ve atıflarla ilgili metrikler üretir. Bilim haritalama ise atıf, eş atıf, bibliyografik bağlantı, eş kelime analizi ve eş yazarlık analizi yapar (Donthu vd., 2021). Bu analizler, R yazılımındaki bibliyometrik paket kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

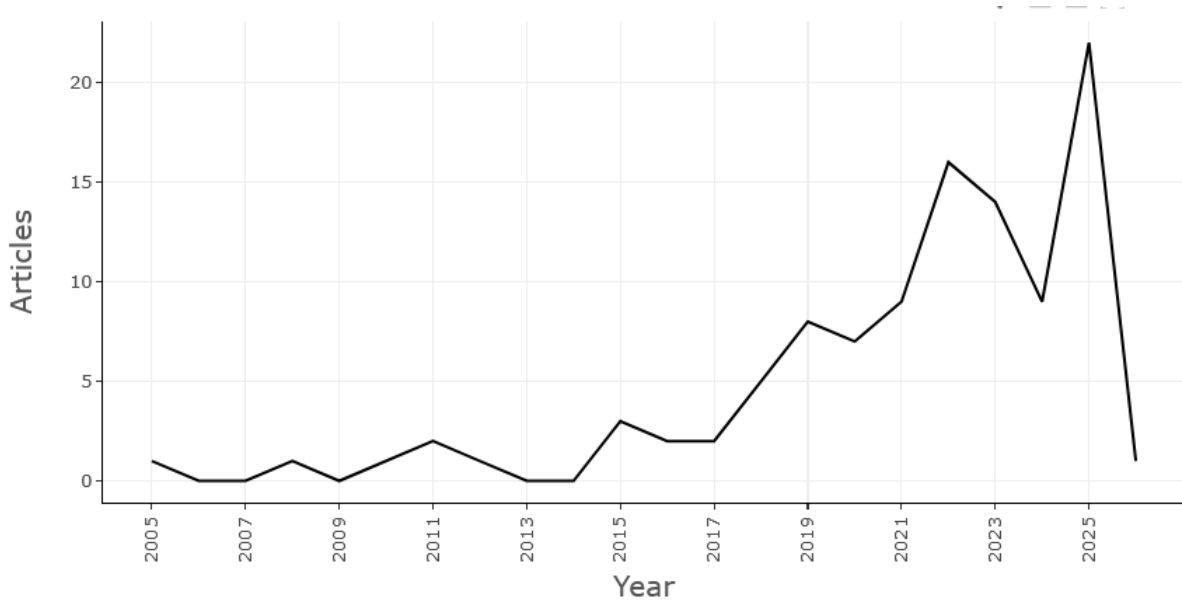
Bu amaçla, WoS veritabanında "esg greenwashing", "reporting" and "auditing" terimleri anahtar kelimeler olarak kullanılmış ve ilgili çalışmalar ayıklanarak 104 belgeye ulaşılmıştır. Bu belgelerin özeti Tablo 1'de görüldüğü gibidir.

Tablo 1: Bibliyometrik analizi yapılacak dokümanların özellikleri

Kategori	Değer
Zaman Aralığı	2005–2026
Kaynak Sayısı (Dergi, Kitap vb.)	63
Doküman Sayısı	104
Makale (Article)	89
Erken Erişimli Makale	6
Editöryal Materyal	1

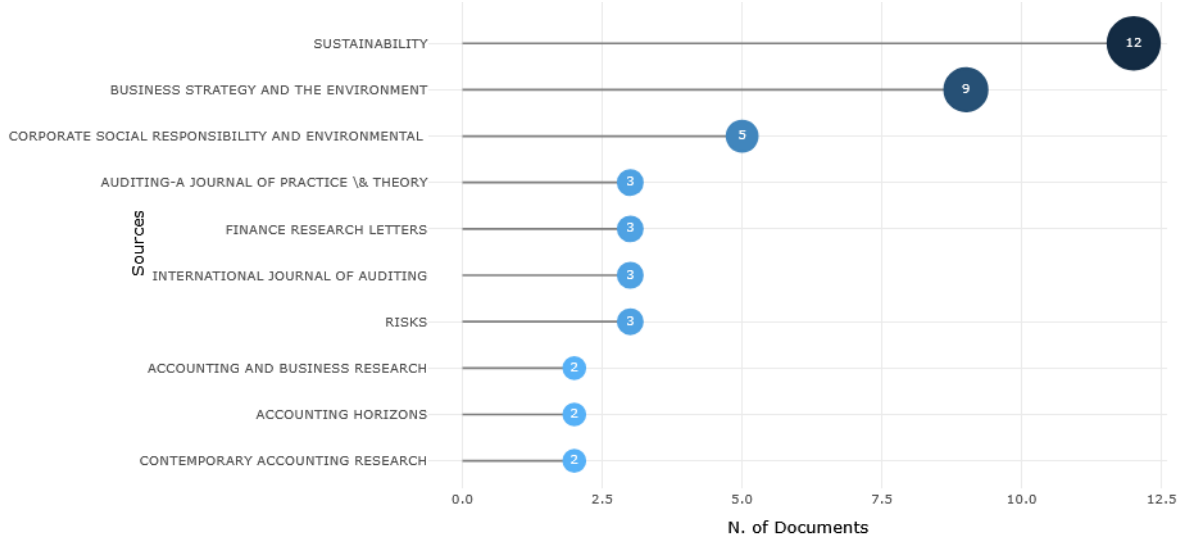
Bildiri (Proceedings Paper)	5
Derleme (Review)	3
Dokümanların Ortalama Yaşı	4,8
Doküman Başına Ortalama Atıf Sayısı	56,38
Tek Yazarlı Doküman Sayısı	9
Uluslararası Ortak Yazarlık Oranı (%)	33,65

Tablo 1’de sunulan bibliyometrik bulgular, yeşil yıkama, sürdürülebilirlik raporlaması ve denetim alanındaki akademik literatürün özellikle son yıllarda yoğunlaştığını göstermektedir. Dokümanların ortalama yaşının düşük olması ve doküman başına ortalama atıf sayısının yüksekliği, konunun güncelliğini ve akademik etkisini ortaya koymaktadır. Uluslararası ortak yazarlık oranının görece yüksek olması, araştırma alanının küresel bir nitelik taşıdığını göstermekte; buna karşılık tek yazarlı çalışmaların sınırlı kalması iş birliğinin önemini vurgulamaktadır. Doküman türleri incelendiğinde ise çalışmaların ağırlıklı olarak makale formatında yoğunlaştığı, derleme ve editör tarafından kaleme alınan çalışmaların sınırlı kaldığı görülmektedir.

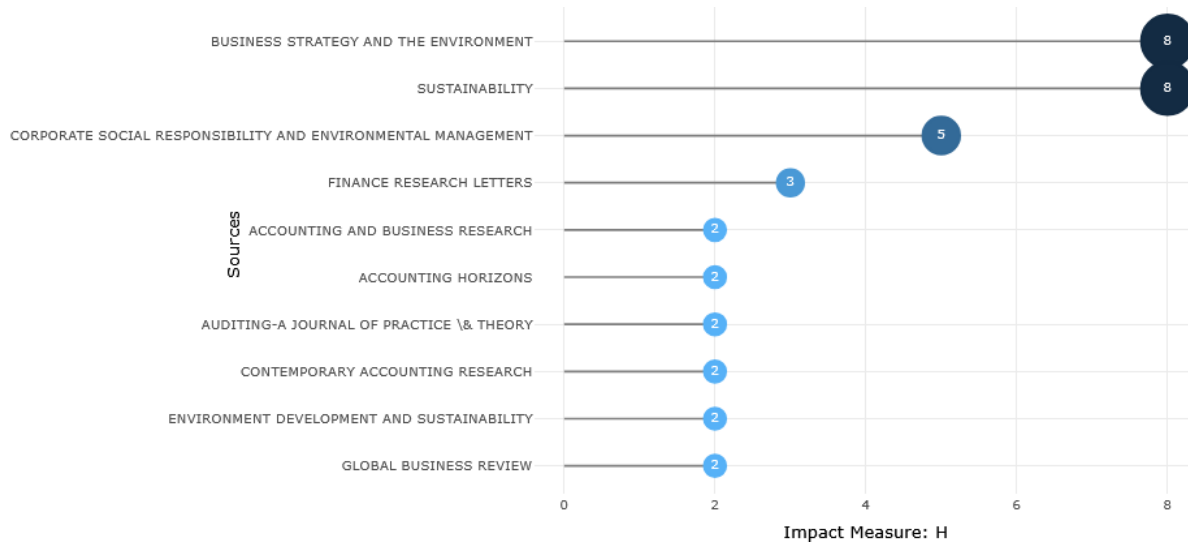
Şekil 1: Yıllara göre bilimsel yayın üretimi

Şekil 1’de, 2005–2026 yılları arasında sürdürülebilirlik raporlaması, yeşil yıkama ve denetim alanında yayınlanan akademik çalışmaların yıllara göre dağılımı gösterilmektedir. 2005-2014 döneminde yayın sayısının oldukça sınırlı olduğu, 2015 yılından itibaren ise belirgin bir artış eğiliminin başladığı görülmektedir. Özellikle 2018 sonrası dönemde artan yayın yoğunluğu, ÇSY raporlaması, ÇSY kriterleri ve düzenleyici gelişmelerin akademik ilgiyi artırdığını göstermektedir. 2021–2024 döneminde ulaşılan yüksek yayın sayıları, konunun kuramsal çerçevelerin, yöntemlerin ve bakış açılarının bütüncül bir analiz ve küresel bir araştırma alanı hâline geldiğini ortaya koymaktadır. 2025 yılından sonraki dönemdeki düşüşün sebebinin literatür taramasının yapıldığı dönem olması ve bu yıldan sonrasına ait çalışmaların henüz veri tabanlarına tam olarak yansımamış olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Şekil 2: Kaynakların doküman sayısına göre dağılımı

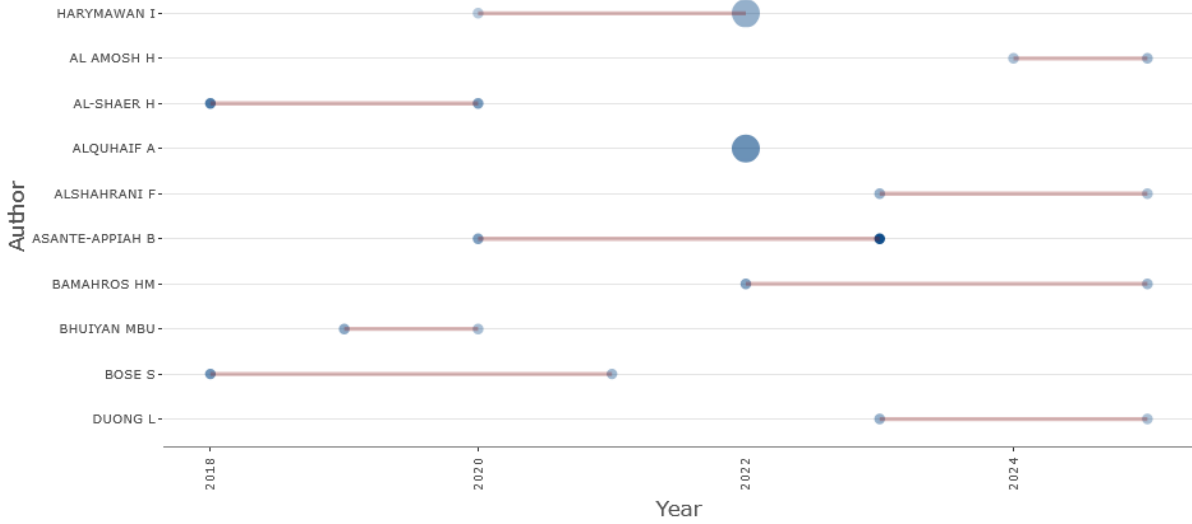
Şekil 2, bibliyometrik analiz kapsamında incelenen çalışmaların kaynaklarına göre dağılımını sayısal olarak göstermektedir. Buna göre araştırma konusuyla ilgili en çok yayın üreten dergilerin başında sırasıyla “sustainability”, “business strategy and the environment” ve “corporate social responsibility and environmental” gelmektedir. Literatürde yayın üretiminin sınırlı sayıda ana kaynaktan yoğunlaştığı görülmektedir. Doküman sayısı bakımından en yüksek değere sahip olan yayın kaynağı, alanın bilgi üretiminde merkezi bir rol üstlenmektedir. Buna karşılık, orta düzey doküman sayısına sahip kaynakların varlığı, alanın farklı tematik alt başlıklar üzerinden çeşitlenen bir yayın yapısına sahip olduğunu göstermektedir. Düşük doküman sayılarıyla temsil edilen çok sayıdaki kaynak ise literatürün henüz tam anlamıyla doygunluğa ulaşmadığını ve araştırma konularının disiplinlerarası bir yayılım sergilediğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, araştırma konusu ile ilgili akademik bilginin belirli dergilerde yoğunlaşmakla birlikte, yeni katkılara açık ve gelişim potansiyeli taşıyan dinamik bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Şekil 3: Kaynakların h-indeksine göre dağılımı

Şekil 3, bibliyometrik analiz kapsamında incelenen yayın kaynaklarının H-indeksi temelinde yerel akademik etkilerini göstermektedir. Yatay eksen H-indeks değerlerini, dikey eksen ise ilgili dergi ve yayın kaynaklarını ifade etmektedir. Buna göre, sınırlı sayıdaki yayın

kaynağının yüksek H-indeks değerleriyle öne çıktığı, buna karşılık çoğu kaynağın düşük ve orta düzey etki sergilediği görülmektedir. Bu bulgu, literatürde yalnızca yayın sayısının değil, aynı zamanda atıf sürekliliği ve akademik etki derinliğinin belirli çekirdek dergilerde yoğunlaştığını göstermektedir. Orta ve düşük H-indeks değerlerine sahip kaynakların sayıca fazla olması ise alanın geniş bir yayın tabanına sahip olduğunu, ancak etki düzeyinin benzer özelliklerde dağılmadığını ortaya koymaktadır. Bu dağılım, yüksek etkili kaynakların alanın kuramsal ve metodolojik yönelimlerini belirlediğini, çevresel konumdaki kaynakların ise literatüre tamamlayıcı nitelikte katkı sunduğunu göstermektedir.

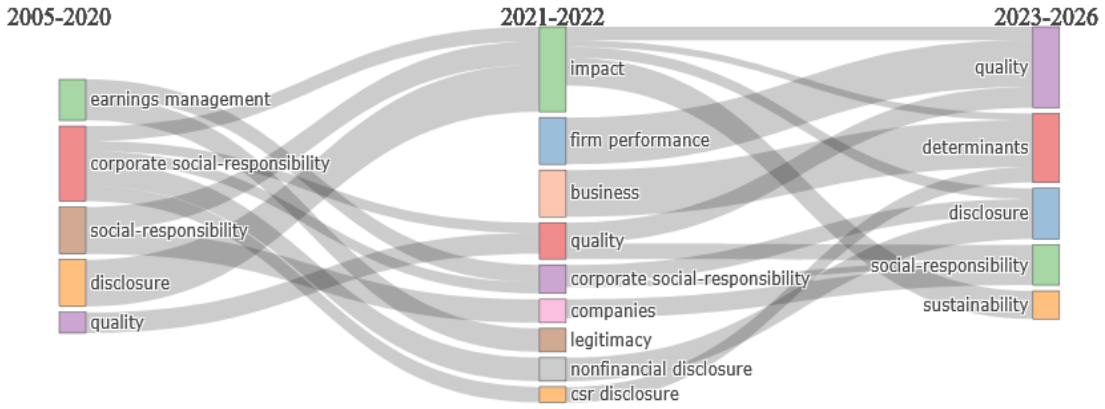
Şekil 4: Yazarların zaman içindeki yayın üretimi

Şekil 4, bibliyometrik analiz kapsamında incelenen alanda öne çıkan yazarların yıllar itibarıyla gerçekleştirdikleri yayın üretimini göstermektedir. Yatay eksen yayın yıllarını, dikey eksen ise yazarları ifade etmektedir. Nokta büyüklükleri ilgili yıl içerisinde yayımlanan makale sayısını, çizgiler ise yazarların yayın faaliyetlerinin zamansal sürekliliğini göstermektedir. Yazarların büyük bölümünün belirli yıllarda yoğunlaşan sınırlı sayıda yayımla literatüre katkı sunduğu görülmektedir. Buna karşılık bazı yazarların birden fazla yıla yayılan yayın çizgileri, alanda süreklilik gösteren akademik katkıların varlığına işaret etmektedir. Yayın sayılarının genel olarak düşük düzeyde seyretmesi, alanın henüz olgunlaşma sürecinde olduğunu ve bireysel yazar üretkenliğinin sınırlı kaldığını göstermektedir. Bu bulgular, incelenen literatürde bilgi üretiminin birkaç yazar etrafında süreklilik kazanmakla birlikte, genel olarak dağınık ve dönemsel bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla yazar üretkenliği açısından alanın, uzun vadeli ve yüksek hacimli akademik katkılara açık, gelişim potansiyeli taşıyan bir araştırma alanı olduğu değerlendirilmektedir.

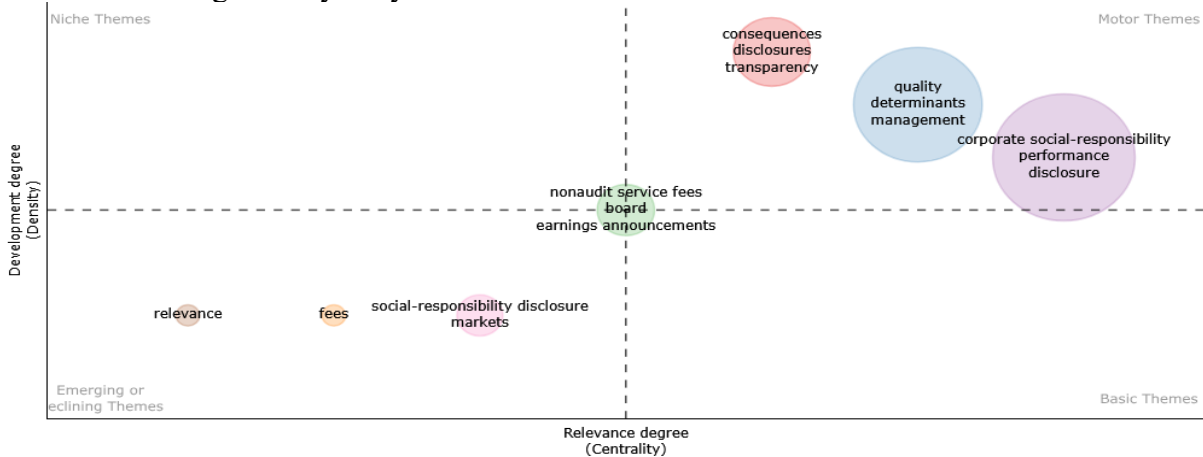
Şekil 5: Anahtar kelime bulutu

tamamlayıcı temaların literatüre destekleyici katkılar sunduğunu göstermektedir. Bu dağılım, alanın kavramsal açıdan çekirdek-çevre modeli doğrultusunda şekillendiğini ve temel kavramlar etrafında çok boyutlu bir araştırma yapısının oluştuğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, anahtar kelime eş-görünüm ağı, incelenen literatürün kurumsal sosyal sorumluluk ve yönetim ekseninde yoğunlaştığını; açıklama, kalite ve performans kavramları aracılığıyla daha ölçülebilir ve uygulama odaklı bir araştırma yönelimi benimsediğini göstermektedir.

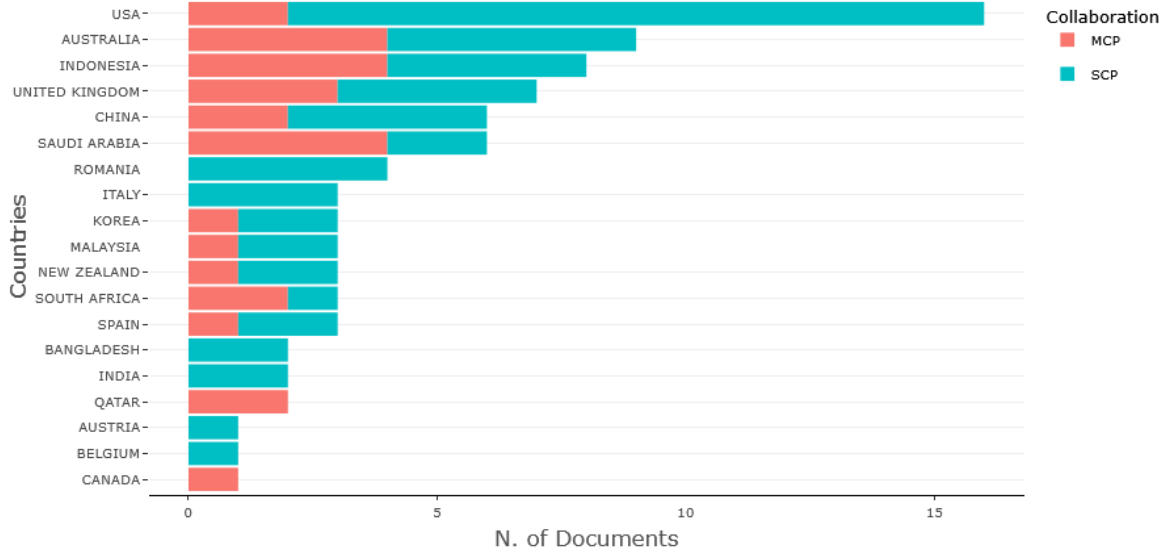
Şekil 7: Anahtar kelimelerin zaman boyutlu birlikte görünümü

Şekil 7, literatürün 2005–2026 dönemindeki tematik evrimi ortaya koymaktadır. 2005–2020 döneminde çalışmaların ağırlıklı olarak kazanç yönetimi, kurumsal sosyal sorumluluk, açıklama ve kalite kavramları etrafında yoğunlaştığını göstermektedir. Bu durum, erken dönemde literatürün finansal raporlama kalitesi ve kurumsal sosyal sorumluluk söylemleri arasındaki ilişkiye odaklandığını görmek mümkündür. 2021–2022 döneminde temaların etki, firma performansı, işletme, kalite, kurumsal sosyal sorumluluk, meşruiyet ve finansal olmayan açıklamalar gibi kavramlara evrilmesi kurumsal sosyal sorumluluğun işletme performansı ve kurumsal meşruiyetle birlikte ele alınmaya başlandığına işaret etmektedir. 2023–2026 döneminde ise kalite, belirleyiciler, açıklama, sosyal sorumluluk ve sürdürülebilirlik kavramlarının ön plana çıkması, literatürün sürdürülebilirlik raporlamasının kalitesi ve bu kaliteyi etkileyen faktörlere yöneldiğini göstermektedir. Genel olarak bulgular, literatürün finansal odaklı yaklaşımlardan sürdürülebilirlik ve raporlama kalitesi ekseninde olgunlaşan bir yapıya evrildiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, anahtar kelime birlikte görünüm ağı, incelenen literatürün zaman içinde kurumsal yönetimden ÇSY temelli raporlama ve denetim odaklı sürdürülebilirlik çalışmalarına doğru sistematik bir dönüşüm geçirdiğini göstermekte; alanın dinamik, gelişen ve güncel düzenlemelerle güçlü biçimde ilişkili bir araştırma eksenini üzerinde ilerlediğini ortaya koymaktadır.

Şekil 8: Tematik harita: ana temaların merkezilik ve yoğunluk düzeylerine göre dağılımı

Şekil 8, bibliyometrik analiz kapsamında belirlenen temaların merkezilik ve yoğunluk düzeylerine göre dağılımını göstermektedir. Yatay eksen temaların literatürdeki merkeziliğini, dikey eksen ise kavramsal gelişmişlik düzeyini ifade etmektedir. Grafik incelendiğinde, kurumsal sosyal sorumluluk, performans ve açıklama temalarının yüksek merkezilik ve görece yüksek yoğunluk değerleriyle motor temalar olarak konumlandığı görülmektedir. Bu bulgu, söz konusu temaların literatürde hem yaygın biçimde çalışıldığını hem de kuramsal ve ampirik açıdan gelişmiş olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde kalite, belirleyiciler ve kazanç yönetimi temaları da alanın yönlendirici araştırma eksenleri arasında yer almaktadır. Alt sol bölgede konumlanan temalar ise gelişmekte olan veya önemini yitirmekte olan temalar olarak değerlendirilebilir.

Şekil 9: Sorumlu yazarların ülkelere göre dağılımı ve uluslararası iş birliği düzeyi

Şekil 9, bibliyometrik analiz kapsamında incelenen yayınlarda yer alan sorumlu yazarların ülkelere göre dağılımını ve tek ülkeli (SCP-Single Country Publications) ile çok ülkeli (MCP-Multiple Country Publications) yayın türlerini göstermektedir. Yatay eksen doküman sayısını, dikey eksen ise ülkeleri ifade etmektedir. Amerika Birleşik Devletleri ve Avustralya'nın yayın üretimi açısından öne çıktığı ve literatürdeki çalışmaların önemli bir bölümüne ev sahipliği yaptığı görülmektedir. Bu ülkelerde tek ülkeli yayınların baskın olması, ilgili araştırma alanında güçlü ulusal akademik altyapıların varlığına işaret etmektedir. Buna karşılık Endonezya, Suudi Arabistan, Güney Afrika, Katar ve Kanada gibi ülkelerde çok ülkeli yayınların görece yüksek paya sahip olması, alanın uluslararası iş birliği temelli bir gelişim sergilediğini göstermektedir.

Sonuç

İncelenen literatür, 2005–2026 döneminde özellikle 2015 sonrası hızlanan bir yayın artışıyla güncel ve gelişmekte olan bir araştırma alanı niteliği taşımaktadır. Dokümanların düşük ortalama yaşı ve yüksek ortalama atıf sayısı, konunun akademik etki gücünün yüksek olduğunu göstermektedir. Anahtar kelime analizleri, literatürün kurumsal yönetim, açıklama kalitesi ve performans ekseninde merkezileştiğini göstermektedir. Tematik evrim, araştırma odağının zaman içinde normatif yönetimden ÇSY, sürdürülebilirlik ve denetim temelli uygulamalara kaydığını ortaya koymaktadır.

Literatür, yeşil yıkamanın yalnızca sürdürülebilirlik raporlarının güvenilirliğini değil, aynı zamanda finansal raporlama kalitesini de olumsuz etkilediğini göstermektedir. Yeşil yıkamayla mücadele, yalnızca raporlama standartlarının geliştirilmesiyle değil; bağımsız

denetimin kapsamının genişletilmesi, denetçi yetkinliklerinin artırılması ve güvence mekanizmalarının kurumsallaştırılmasıyla mümkün olabilecektir. Bu bütüncül yaklaşım, ÇSY raporlamasının güvenilirliğini artırarak paydaş güveninin yeniden tesis edilmesine katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda literatürdeki bulgular, denetimin ÇSY raporlamasının merkezinde konumlandırılması gerektiğine işaret etmekte ve bu çalışmanın teorik çerçevesi için güçlü bir kavramsal zemin sunmaktadır. Gelecekteki akademik çalışmaların; denetim kalitesi, dijital denetim teknolojileri ve zorunlu güvence uygulamalarının yeşil yıkama üzerindeki etkilerini ampirik yöntemlerle incelemesi, literatüre önemli katkılar sağlayacaktır.

Kaynakça

- Basyouni, A. (2025). Greenwashing and the role of auditors in ensuring ESG reporting integrity. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=5216261>.
- Boiral, O., Brotherton, M. C., Talbot, D., ve Guillaumie, L. (2025). Avoiding corporate greenwashing? Sustainability silence narratives in the agri-food sector. *Business Ethics, the Environment ve Responsibility*, 1-16.
- Cho, H., Jeong, S. H., Park, M. H., Kim, Y. H., Wolf, C., Lee, C. L. ve Lee, T. W. (2015). Overcoming the electroluminescence efficiency limitations of perovskite light-emitting diodes. *Science*, 350(6265), 1222-1225.
- Deegan, C. (2002). Introduction: The legitimising effect of social and environmental disclosures – a theoretical foundation. *Accounting, Auditing ve Accountability Journal*, 15(3), 282–311.
- Delmas, M. A., ve Burbano, V. C. (2011). The drivers of greenwashing. *California Management Review*, 54(1), 64-87.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., ve Lim, W. M. (2021) How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296
- Efthalitsidou, K., Kanavas, V., Kagias, P., ve Sariannidis, N. (2025). Public funding, ESG strategies, and the risk of greenwashing: Evidence from Greek financial and public institutions. *Risks*, 13(8), 143.
- Feghali, K., Najem, R., ve Metcalfe, B. D. (2025). Greenwashing in the era of sustainability: A systematic literature review. *Corporate Governance and Sustainability Review*, 9(1), 18-31.
- Hahn, R., ve Lülfs, R. (2014). Legitimizing negative aspects in GRI-oriented sustainability reporting: A qualitative analysis of corporate disclosure strategies. *Journal of Business Ethics*, 123(3), 401-420.
- Jensen, M. C. ve Meckling, W. H. (1976). Theory of the Firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure, *Journal of Financial Economics*, 3, 305–360.
- Kohut, M. (2025). Green or greedy? Ethical issues of green marketing and the risk of greenwashing: Baltija Publishing.
- Lyon, T. P., ve Montgomery, A. W. (2015). The means and end of greenwash. *Organization & Environment*, 28(2), 223–249.
- Marquis, C., Toffel, M. W. ve Zhou, Y. (2016). Scrutiny, norms, and selective disclosure: A global study of greenwashing. *Organization Science*, 27(2), 483–504.
- Michelon, G., Pilonato, S., ve Ricceri, F. (2015). CSR reporting practices and the quality of disclosure: An empirical analysis. *Critical Perspectives on Accounting*, 33, 59-78.
- Purnamasari, P., ve Umiyati, I. (2024). Greenwashing and corporate financial performance: The moderating role of internal audit quality and digital technologies. *Cogent Business & Management*, 11(1).

-
- Ruggeri, M., Vinci, G., Ruggieri, R., ve Savastano, M. (2025). Facing greenwashing risk in corporate sustainability reporting: The importance of life cycle thinking. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 32(3), 4216–4234.
- Sneideriene, A., ve Legenzova, R. (2025). Greenwashing prevention in environmental, social, and governance (ESG) disclosures: A bibliometric analysis. *Research in International Business and Finance*, 74, 102720.
- Sneideriene, A., ve Legenzova, R. (2026). A Framework for mitigating greenwashing in sustainability reporting. *Sustainability*, 18(1), 524.
- Spence, M. (1973). I the MIT press. *The Quarterly Journal of Economics*, 87(3), 355-374.
- Suchman, M. C. (1995). Managing legitimacy: Strategic and institutional approaches. *Academy of Management Review*, 20(3), 571-610.
- Walker, K. ve Wan, F. (2012). The harm of symbolic actions and greenwashing: Corporate actions and communications on environmental performance and their financial implications. *Journal of Business Ethics*, 109(2), 227–242.
- Yazıcı, R. (2024). Ekonomide sürdürülebilirliğin sağlanabilmesinde bağımsız denetimin önemi: Entegre raporlama. *The Journal of Turk-Islam World Social Studies*, 9(32), 145-158.
- Yüksel, F. (2024). Muhasebe meslek mensuplarının sürdürülebilirliğin raporlanması ve sürdürülebilirlikle ilgili finansal açıklamalara dair görüşleri üzerine bir araştırma: Kütahya örneği. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 16(30), 212-229.
- Zhang, S., Wang, N., Li, P., ve Shahzad, U. (2025, August 28). The impact of corporate ESG greenwashing on financial reporting quality. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=5406372>.
-